

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenšči ponedeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem čel. uradu št. 13.633.

Na Vidov dan.

Dočim praznujejo drugi narodi kot svoj nacionalni praznik dan njihove zmage, si je izbral srbski narod za svoj nacionalni praznik dan svoje največje nesreče, ko je bila na Kosovem polju stirta njegova svoboda.

Globok pomen leži v tem, da je bil srbskemu narodu ravno spomin na dan nesreče izhodišče njegovega nacionalnega dela. Zakaj spomin na nesrečo je sam po sebi budil v narodu požrtvovalnost, voljo do zmage in tako se je nabrala v srbskem narodu tekom petstoletne proslave Vidovega dne tako silna želja po zmagi, da je udarila končno s tako elementarno silo na dan, da je preстал srbski narod v svetovni vojni z nepopisnim heroizmom tudi naj večje grozote svetovne vojne in da je celo po Albaniji in Krfu s svojim legendarnim prebojem solunske fronte zasigural sebi svobodo in jo dal tudi vsemu jugoslovanskemu narodu.

Ob desetletnici enega najpomembnejšega Vidovega dne, ko se je pričela končna in odločilna borba za našo svobodo, je treba, da se tega momenta pri proslavi Vidovega dne zlasti spominjamo.

Zakaj ni še zaključen boj za našo svobodo in slej ko prej je potreben višek požrtvovalnosti vsega naroda, da bo naša država tudi izgrajena tako, kakor bi že zaradi krvi padlih junakov morala biti izgrajena.

Ni namreč zadosti, če smo dosegli politično neodvisnost od drugih narodov, temveč potrebno je, da postanemo skoraj sposobni, da bomo znali pridobiti svojo svobodo tudi užititi. Danes se ta sposobnost ne kaže nikjer, temveč nasprotno vidimo na vseh koncih in krajih, kako se vse trudi, da bi s pretiranim oznanjevanjem strankarskega sovraštva razbili sporazum med Jugoslaveni, da bi preprečili mirno uživanje plodov svobode.

Geslo revolucionarnega pokolja se oznanja z leve in desne strankarskega terorja z desne. Toda resnica ni ne na levi in ne na desni, temveč v sredini med obema tema ekstremoma, kakor je to že jasno označil naš veliki kralj Osvoboditelj, ki je zapisal svoje divne besede o svobodi.

Ob desetletnici sarajevskega Vidovega dne bi morala biti sveta dolžnost vsakega jugoslovanskega rodoljuba, da bi si globoko vtisnil v srce besede velikega kralja o svobodi in da bi potem spoznal, da je naša nacionalna dolžnost v tem, da priborimo sedaj, ko nam je on priboril nacionalno svobodo, mi vsakemu posamezniku osebno svobodo. Treba je že končati z onim nesrečnim zmotnim mnenjem, da se da pričeti spoznavanje svobode s palico. Svoboda je tako dragocena pridobitev človeštva, da ne vzdrži nasilja, temveč da se more razvijati le, če je negovana z ljubeznijo.

Ljudstvo nima nikoli preveč svobode, temveč samo pre malo. Naobrazbe in zato so trajno koristili narodu sami ti isti rodoljubi, ki so narod učili, nikdar pa oni, ki so narod strahovali. Danes velja prav tako kakor nekdanj pravilo kralja Petra, da so v zmoti tisti, ki mislijo, da ima narod kdajkoli preveliko svobode. Ker kako naj prične narod ceniti svobodo, če je pa zanj nedostopna. Zmisel za dolžnosti svobode se mora vzgojiti le v svobodi.

Težke naloge nalaga svoboda po edincem, ko tudi celim skupinam. Toda vse te težave so znosljive in na Vidov dan moramo najti v sebi to silo, da premagamo vse te težave in da postanemo tako krepki, da dokončamo osvobodilno delo in da bo jugoslovanski narod svoboden narod v svobodni državi.

Vidov dan pa nam kliče v spomin še našo drugo dolžnost. Delo ujedinenja je komaj pričeto in to najtežavnejše delo je treba dokončati. Ampak tudi to delo je izpolnjivo samo z naobrazbo naroda. Vsak Jugosloven mora spoznati, da je samo v ujedinenju njegov spas in naloga politikov je, da s pametnimi ukrepi to spoznanje pospešijo.

Vidov dan je praznik čiste nacionalne misli, one misli, ki vzbuja v srcih

„Orjuna“ bo razpuščena?

Beograd, 27. junija. (ML) V tujakšnih političnih krogih krožijo vesti, da namerava vlada razpustiti organizacije Jugoslovanskih nacionalistov, da bi se dala na ta način satisfakcija Italijanom.

Protest ital. vlade radi incidenta pri Uncu.

Beograd, 27. junija. (B) Mussolini je naročil svojemu poslaniku v Beogradu, da vloži najenergičnejši protest pri naši vladi radi dogodkov pri Uncu. To je odredil, da zadovolji javnemu mnenju v Italiji, ki je razburjeno, vendar proti nam ni neprijateljsko razpoloženo, in ki samo zahteva, da se kaznuje

janom. Pribečević pa je proti razpustu ter se je razgovarjal o tem z Ninčevićem, Pašićem in Sršićem. O zadevi še ni padla rešitev, vendar se vodijo o njej resna posvetovanja.

je Orjuna. Naša vlada je že dobila poročilo, da je uvedena preiskava s strani ljubljanskega velikega župana in vladnega odposlanca g. Žike Lazića, načelnika javne varnosti. Dosedaj je aretiranih nekaj oseb pri Rakeku, za katere obstoji sum, da so udeležene v napadu. Na naši vlada popoln mir.

Seja ministrskega sveta.

Beograd, 27. junija. (ML) Danes dopoldne so se zbirali v narodni skupščini narodni poslanci. Pričakuje se odločb opozicijskega bloka. Med tem časom je imel ministrski svet v predsedništvu vlade sejo. Na tej seji je referiral ministrski predsednik Pašić o položaju. Govorilo se je o Italiji, Albaniji in Bolgariji. Konstatirano je, da odnosi z Italijo in Jugoslavijo niso postali napeti po incidentu pri Uncu. Ital. vlada je dala naši vladi zadovoljiv odgovor. Uvedla se bo vzajemna preiskava, da se najde krivice. Na seji ministrskega sveta so nadalje razpravljali o tekočih vprašanjih in o odhodu ministrskega predsednika Pašića na Bled. Zlasti pa se je govorilo na seji vlade o tekočih resortnih in drugih vprašanjih. Govorilo so tudi o strankinih zadevah. To nedeljo, bo več zborovani radikalov in samostojnih demokratov v celi državi. Vlada je odredila, da gre nekoliko ministrov na ta zborovanja. G. Pašić je dalje referiral o predlogih, ki jih je dobil za rešitev agrarnega vprašanja. Specijalno se je govorilo o posetu bosansko-hercegovinskih in črnogorskih

dobrovoljcev v zvezi z agrarnim vprašanjem.

Beograd, 27. junija. (B) Seja vlade je končala ob 1.30 pop. Zunanji minister je sporočil, da je dobil od Mussolinija brzojavko, v kateri izjavlja Mussolini svojo zadovoljnost radi postopanja naše vlade glede incidenta. Izraža željo, naj se preiskava v istem smislu nadaljuje. Notranji minister je referiral, da je preiskava ugotovila, da so bili napadatelji maskirani. Minister za agrarno reformo je poročal, da ni mogel izvesti svojega odloka, da se od vzame kolonistom v našičkem in pterovackem srezu v Sremu višek zemlje. Kolonisti so se uprli s silo in je bilo odrejeno, da naj intervencija policija. Nadalje je poročal minister za agrarno reformo o konfliktu v Dalmaciji in v Splitu, kjer so bili aretirani zemljoradniki, zakupniki zemlje. Podrobnosti še ni. Po privatnopravnih pogodbah morajo oni plačati zakupnino. Niso pa jo hoteli plačati, radi česar so morali biti aretirani.

PRED ODHODOM PAŠIČA NA BLEDO.

Beograd, 27. junija. (ML) Politična situacija v Beogradu postaja vedno zanimivejša, čimbolj se približuje dan Pašičevega odhoda na Bled. Celotna situacija v Beogradu je v znamenju pričakovanja volitev. Konstatirajo, da je uspeh Pašičevega potovanja na Bled važnega pomena za razvoj notranjepolitične situacije. Od tega uspeha zavisi zmagaja ali neuspeh nacionalnega bloka. V tem smislu se razvija celokupno delovanje vlade in opozicije v Beogradu.

V VLADNIH KROGIH.

Beograd, 27. junija. (ML) V radikalnem klubu je zbranih precej poslancev, od samostojnih demokratov pa so zbrani vsi poslanci. Vladni poslanci so v Beogradu radi predstojajočih sprememb v naši notranji politiki. Vsi pričakujejo, da dobi Pašić volilno vlado. Nacionalni blok konstatira, da je politika čvrste roke imela v teku tega kratkega časa velike uspehe v notranji politiki, zlasti v prečanskih krajih, kjer so občutili državo šele sedaj po preteku celih šestih let. To politiko, da je treba nadaljevati.

AMNESTIJA RADOŠLAVOVIM MINISTROV.

Beograd, 27. junija. (B) Iz Sofije poročajo, da je izzvala v krogih opozicije veliko nezadovoljnost odredba vlade, da se amnestirajo ministri Radošlavovega kabineta.

NEUSPEH BOLGARSKO-TURŠKIH POGAJANJ.

Beograd, 27. junija. (B) Iz Sofije poročajo, da so nastale v pogajanjih med Bolgari in Turki za prijateljsko pogodbo velike zapreke in da so se morala pogajanja prekiniti.

patriotov višek požrtvovalnosti. Vsaj enkrat v leto naj vzplamti v vseh naših srcih volja do žrtve in potem bo doseženo naše ujedinenje in naša svoboda bo za vedno zagotovljena.

V tem znamenju naj praznuje jugoslovanski narod Vidov dan!

PRED PLENARNO SEJO OPOZICIJE.

Beograd, 27. junija. (ML) Opozicijski poslanci so ves čas zbrani. Zbrani so predstavniki zemljoradnikov, demokratov, muslimanov, klerikalcev, Nemci in džemijet in od HRSS Pavle Radić, ki je stnoči dvignil dnevnice v imenu HRSS. V demokratskem klubu so uradno objavili, da je potoval sinoči ob 12. uri skozi Sarajevo Ljuba Davidović, ki pride nocoj ob 7. uri v Beograd. Opozicija pričakuje Davidovića po konferenci, ki se je vršila v demokratskem klubu. Jutri se bodo vršile pričakovane seje opozicije, po nedelji pa plenarna seja opozicijskega bloka.

ZVIŠANJE OBREŠTNE MERE NARODNE BANKE.

Beograd, 27. junija. (B) Danes dopoldne je bila plenarna seja upravnega odbora Narodne banke. Te seje so se udeležili tudi predstavniki ministrstva financ in trgovine. Na seji so razpravljali o administrativnih poslih banke, zlasti pa so govorili o povišanju obrestne mere Narodne banke in vseh njenih filijalk v pokrajinskih glavnih mestih. O tej seji, kakor tudi o vseh sklepih bo izdala zvečer Narodna banka komunikacije. Vaš dopisnik doznava, da so rešena vsa vprašanja sporazumno s predstavniki ministrstev in da je sklenjeno, da se obrestna mera zviša.

FRANCIJA PRIZNA RUSIJO.

Pariz, 26. junija. Iz angleških virov se poroča, da bo začetkom julija v Parizu pripravljena konferenca glede priznanja sovjetske republike s strani Francije.

Zdi se, da se dosedaj s tako konferenco ni računalo. Kljub temu pa se v nekaterih političnih krogih trdi, da je priznanje sovjetske vlade de iure neodložljivo in da se šele po priznanju prično pogajanja z Rusijo.

Italijanski listi o incidentu.

Trst, 27. junija. (T) O obžalovanja vrednem incidentu ob jugoslovansko-italijanski meji poročajo vsi večji italijanski listi le suha dejstva. Predvsem prinašajo italijanska in jugoslovanska uradna poročila ter smatrajo incident za zaključen. Le današnji fašistovski »Il Resto del Carlino« nekoliko polemizira z ljubljanskimi listi, posebno pa z »Jutrom«. Ta list da ščuva slovensko prebivalstvo s poročili, da se zbirajo na meji fašistovske čete. Isti list z zadovoljstvom poroča, da celo ljubljanski »Slovenec« ugotavlja, da so napad organizirali Orjunaši. Boli obširen v po-

ročilu o dogodkih na meji pa je seveda tržaški »Piccolo«, ki prinaša za reklamo tudi geografsko skico kraja, kjer je prišlo do incidenta. »Piccolo« trdi z vso pozitivnostjo, da so napad organizirali Orjunaši in navaja v dokaz pisanje »Slovenca«, ki ga citira dobesedno. Sicer je pisanje lista dokaj zmerno. V današnjem uvodniku v poročilu o dogodkih daje »Piccolo« dolgo lekcijo Orjunašem. Orjunaši, pravi »Piccolo«, ki hočejo posnemati italijanske fašiste, bi morali vedeti, da taki incidenti le škodujejo njihovi domovini.

Senat izjavil Mussoliniju zaupnico.

Rim, 27. junija. (T) Senat je na sinočnji seji sprejel predlog senatorja Melodija, ki izraža sedanjim vladim zaupnico z 225:21 glasovom. Šest senatorjev se je vzdržalo glasovanja. Zelo nepričakovano pa je prišel ognjevit govor zunanjega ministra v Nittijevem kabinetu, grofa Sforze, ki je bil v pobijanju fašizma tako neizprosna, da ga je

predsednik opozoril, naj bo bolj zmernen. »Fašizem«, je rekel Sforza, »je lahko nastopil v mnogih borbah, toda v bitki intelektualne kritike ni mogel uspeti in to je bilo znamenje smrti Matteottija, ki je bil najbolj navdušen in temeljito podkovan opozicijski. In radi tega so ga fašisti zatrli.«

ŽALNE MANIFESTACIJE ZA POSLANCEM MATTEOTTIJEV.

Trst, 27. junija. (T) Danes je počivalo v znak žalovanja za poslancom Matteottijem od 10. do 10.10 ure delo v vseh tovarnah, prodajalnah, gostilnah itd. po vsej Italiji. To žalno manifestacija je odredila opozicija. Vlada ni delala nikakih ovir in tudi industrijalci so se pridružili žalovanju. V Trstu je vladal popoln mir.

VELIKI NEMIRI V SOBRANJU.

Sofija, 27. junija. (B) V sobranju je prišlo sinoči do velikih neredov povodom diskusije o ubojstvu zemljoradniškega poslanca Petkova. Notranji minister Rusov je dal opoziciji satisfakcijo na ta način, da je odstavil šefa javne varnosti.

Konferenca zaveznikov.

Pariz, 27. junija. (L) Bruseljski dopisnik pariškega »Temps« pravi, da vlada v bruseljskih uradnih krogih glede Herriotovih razgovorov popolno zadovoljstvo. Odpadle so vse bojazni, ki se se pojavile začetkom Herriotovih razgovorov z Macdonaldom v Chequersu. Obravnavana vprašanja si razlagajo v bruseljskih uradnih krogih sledeče:

1. Glede sklicanja medzavezniške konference vlada popolno soglasje. Imela bo tehnično obilježje. Njen program se omeji na izvedeniško poročilo.
2. V Londonu in Bruslju so razpravljali o splošnih načelih. Podrobne priprave za konferenco se izvrše potom posebnih komisij ali navadnim putem.
3. Rok izmenjave zalogov določi repariacijska komisija.
4. Porušrsko ozemlje se izprazni v dveh etapah. Spočetka bo zasedba nevidna, opusti se pa tedaj, ko pride velik del obilic na svetovni trg.
5. Theunis vztraja na svojem sistemu t.kzv. sankcijskih garancij, t. j. v slučaju potrebe bi prevzel medzavezniški kontrolor upravo v svoje roke. Kontrola se na ta način avtomatično spremeni v sankcije. Za Anglijo je ta oblika sprejemljiva.
6. Amerika je predvsem zainteresirana na družbi za nemške državne železnice. Vprašanje kontrole glavnih prog poreskega in poruškega ozemlja proučijo strokovnjaki.
7. Popolno soglasje obstoja v tem, da se 1. julija podpišejo mican pogodbe in sicer do izvršitve izvedeniškega poročila.
8. Razorožitev Nemčije bo nadzorovala medzavezniška kontrolna komisija. Šele po ugotovitvi razorožitve se sme misliti na mehanizem pod pokroviteljstvom Zveze narodov.
9. O silno važnem problemu varnosti se bo razpravljalo v neki poznejši medzavezniški konferenci.
10. Po belgijskem mnenju bi bilo nevarno zavlačevati medzavezniške dogovore. Želeli bi bilo, da se ti urede po izvršitvi Davesovega načrta.

PREPOVED SLOVENSkih DRUŠTEV NA GORIŠKEM.

Trst, 27. junija. (T) Videmski prefekt je zavrnil prošnje za odobrenje pravil 32 kulturnih društev. V svoji utemeljitvi pravi, da so pravila izobraževalnih društev protustavna zakonu Italije. Dalje zahteva, da se mora v društvih poučevati italijanščina. v odboru pa morajo biti učitelji italijanščine. Končno morajo biti odborniki iskreni domoljubi. Slovenci se pritožijo na najvišjo instanco.

ZAHTEVITA ITALIJAN. OPOZICIJE.

Rim, 27. junija. (T) Za današnji sešatek vseh opozicijskih poslancev, ki bo popoldne, vlada izredno zanimanje. Proslavil se bo pomen Matteottija, nakar odobrijo poslanci deklaracijo, v kateri bo razloženo stališče opozicije. Deklaracija zahteva, naj se povrne v deželo zakonitost. Dalje vsebuje nekatere zahteve glede vojske in državne milice. Opozicija bo brzkone zahtevala, da se milica razpusti. O vprašanju, ali naj se opozicija zopet udeleži sej zbornice, se ne bo razpravljalo, ker je zasedanje itak odloženo.

AHMED-BEG-ZOGU V BEOGRADU.

Beograd, 27. junija. (ML) Danes dopoldne je prišel v Beograd bivši predsednik albanske vlade in voditelj protirevolucije v Albaniji g. Ahmed beg-Zogu v spremstvu nekoliko svojih oficirjev in svojega rojaka Zeda-bega. Pričakovali so ga novinarji in uradniki zunjega in notranjega ministrstva. Vaš dopisnik se je razgovarjal s predsednikom Ahmed begom, ki se je nastanil v hotelu Palace. Ahmed beg je zaprosil nekoliko časa odmora, da se odpočije od potovanja, nakar bo dal Vašemu dopisniku vsa stvarna pojasnila o položaju.

KONVENCIJE Z MADŽARSKO PODPISANE.

Beograd, 27. junija. (B) Podpisanih je pet konvencij med našo in madžarsko delegacijo. Konvencije urejajo vprašanje prometa, potnih listov, obmejnega prometa, izročitve krivcev in pa vprašanje obmejne postaje v Golu. Danes je zapustila celokupna madžarska delegacija Beograd. Pogajanje se nadaljuje 1. septembra.

Borzna poročila.

Beograd, 27. junija. Devize: Dunaj 1255, Italija 379, London 378, New York 88, Pariz 465, Praga 260, Curih 1560. Trst, 27. junija. (Predborza) Devize: Dunaj 325—328, Beograd 26.30—26.40, London 99.90—100.10, New York 2305—2312.50, Pariz 123—123.50, Praga 68.30—68.60, Curih 410—412. Curih, 27. junija. Devize: Beograd 643—647.25, Italija 24.35—24.385, London 24.41—24.42, New York 562.75—563.50, Pariz 29.825—29.85, Praga 16.65—16.675, Dunaj 0.007950—0.0080. New York, 26. junija. (Po borzi) Devize: (povprečni kurzi) Italija 432.50, London 433.50, Beograd 114.75, Pariz 531, Praga 295.625, Curih 1776.

Mučeništvo „odrešenega“ naroda.

Danes se mi je dotekniti malce deklarativna vprašanja, ki tvorijo prav posebno vrsto mučeništva, na katero redko kdo resneje misli. — Žrtve novih razmer našega „odrešenega“ naroda so — slovenska in hrvaška dekleta. Njim veljaj moj današnji dopis!

Kdor pozna zgodovino našega narodnega pokreta na Goriškem in sploh na vsem Primorskem, ve dobro, da ima naše narodno žensko veliko delež v plodovitem delu za kulturni in tudi politični napredek primorskega ljudstva. Bodi karkoli, povsod je bilo naše žensko na mestu ali je celo prednjačilo in je dajalo svojim tovarišicam v Sloveniji najlepši vzgled, kako je treba delati. Ciril-Metodova družba ni imela nikjer tako vnetih sotrudnic nego na Primorskem. — In po vojni izdajajo in najtežjih razmerah v Trstu prekrasni »Ženski Svet«, potem ko so se združile vse kulturne delavke in opustile »Jadranko« in »Slovenko«. — Kar troje ženskih listov v Italiji — to je bilo ipak »preveč dobrota!« Ali tudi troje listov, ki so izhajali do konca 1. leta, je je dokaz, kako in koliko vrlili narodnih bojevnic imamo še zdaj v našem — »odrešenem« narodu.

Pripomniti moram, da smo imeli posebno na Goriškem veliko prej čisto narodno šolo nego pri vas na Kranjskem. Vi ste se otreli nemškutarskih okrajnih šolskih svetov in nadzornikov šole leta 1899, ko je imelo nemškutarsko še strašno moč. — Na Goriškem so imeli že takoj spočetka ustavne dobe svojo šolsko avtonomijo, kajti tu so vzdrževali šolo po političnih okrajih — okrajni šolski sveti, ožji (ki so bili eksekutivni) in pomnoženi. In tu je bilo vse naše, vse narodno. Okrajni šolski nadzorniki so bili vseskozi narodni možje, med njimi starosta Ivan Vodopivec (ki je narisal in preskrbel že v 70-letih letih krasen, velik stenski zemljevid »Pokonežene grofovine Goriško-Gradišanske«). — Deželni šolski nadzornik pa je bil v vsej dobi našega najživahnejšega protibavnevalnega dela — Anton Klodič-Sabladoski, beneški Slovenec, svak pesnika Krlana (Josipa Pagliaruzzi) iz Kobarida. Mož je bil enako Vodopivcu iskren rodoljub; ta dva mošta sta imela šolo v svoji oblasti — in ta oblast ni bila slaba za nas v nobenem oziru. Ako se tudi mnogokrat nismo strinjali z marsikakim njiju korakom, vendar moramo v celoti je blagovati njih delovanje na polju našega narodnega šolstva.

V njihju dobili smo dobili učiteljske v Kopru in Gorici; — Kopersko moško učiteljske se je v zadnjem desetletju razdelilo v tri samostalne zavode, a »Slovensko moško učiteljske« se je preselilo v Gorico. — Slovenci smo imeli torej najpoprej na Primorskem učiteljska, ki so vzgajala zares narodno učitelstvo. Profesorji: Spincič, Kleinmayr, Čuček, Orožen, Šubic, Fras, Kristan, Gvaiz, Božek (ravnatelj) itd. so nam vzgojili legije narodnih učiteljev in učiteljic, odličnih narodnih delavcev na vseh poljih. — Vpliv primorskih učiteljskih je segal tudi v ostalo Slovenijo, zlasti na Štajersko, kamor so šle v učiteljske službe posebno kandidatije iz Gorice.

Da je tako ljudska šola vzgajala narodno zaveden in napreden narod, to je naravno. Iz take šole je prišla velika vrsta narodnih delavcev, — a šola in narodovi delavci in voditelji so neovirano delovali za enim in istim ciljem: povzdigniti narod na čim višjo stopnjo kulture in sodobnega splošnega napredka!

Ali je torej čudno, ako je v takih razmerah vzrastlo na Primorskem narodno žensko v mogočen faktor vsega narodovega življenja? Žensko je igralo tam ob naših mejah veliko, važno, resno vlogo pilonirke narodne in slovanske misli.

Naše Primorje se je tudi v nekem drugem oziru — kar pa je z doslej povedanim v najožji dotiki, ozir. tega naravnost posledica! — odlikovalo pred ostalo Slovenijo, ne izjemši Kranjsko; da so bili vsi večji kraji brez izjeme vseskozi narodni, središča narodnega in kulturnega dela. Bovec, Kobarid, Tolmin, Cerkno, Sv. Lucija, Kanal, Solkan, Miren, Dornberg, Ribenberg, Prvačina, Ajdovščina, Komena, Sežana, Divača, Nabrežina itd. so nosili slovensko zastavo čisto na čelu vsega našega naroda, — dočim so bili vsi večji kraji drugod, celo na Kranjskem, gnezda nemškutarije.

Naravno je torej, da je nastal med Primorci zdrav srednji stan, ki je bil vzgledno naroden in je stal v prvih vrstah boja in dela, — naravno, da so tako vrle narodne rodbine skrbno pazile na dobro vzgojo in izobrazbo svojih otrok, naravno: — da je na Primorskem posebno veliko izobraženih, narodno globoko čutečih žensk in — deklet. Kdo jih ne pozna te naše vrle žene iz dob najbolj (Avahnega narodnega dela pred vojno? — In po vojni: ali jih ni povsod po Sloveniji dovolj, kjer delajo čast svojemu narodu in spolu?

Toda še več jih je ostalo doma. Produkcija iz »ženega narodnega žensstva« je bila posebno zadnja leta tako velika, da se človeka nič ne pozna ženska emigracija s Primorja. — In celo med vojno je bilo po vseh šolah, konviktih, internatih v Sloveniji in dalje po svetu vse polno deklet naših vrlili narodnih rodbin s Primorja, ki so se vrstile domov, kjer jih je osrečilo nepričakovano »odrešenje«, ki prinaša — mnogim med njimi! — peklenske muke neke prav posebne vrste, kakor da se je Usoda zarotila, da ta najnežnejši del našega vrliga naroda tepta in muči na najbolj rafinirane načine.

Ni ženska vstvarjena za to, da ostane »zarjavela devica«. In brez dvoma je ideal naših primorskih deklet, ki so vseskozi nadahnjene z najnežnejšo ljubeznijo do svojega naroda, da si ustvarijo tudi narodno rodbino. Prav veliko jih je, ki so zelo izobražene, lepe in celo imovite gospodične, imajo torej vse, pa prav vse sposobnosti, da morejo osrečiti moža in mu ustvariti prijeten dom.

In kaj moramo gledati dan za dnem? Eto silno žalosten kapitel iz dobe našega »odrešenja«. Gledati moramo, kako se trgajo najnežnejši ideali naših deklet, ki videvajo in uvidevajo, da so zaman vse lepe sanje o svobodni domovini, o njeni rasti in časti, — in kruta realnost nove dobe »odrešenja« mnogim med njimi ne privoščiti niti toliko sreče, da bi si mogle usvariti srcu in duši prijeten in srečen — slovenski dom.

Nešteto je primorskih mladeničev, ki so morali iskati svojo existenco zunaj »odrešenja« ljubljene domačije, — a dekleta so ostala večinoma doma. —

Naši fantje tavajo po svetu in niti ne najdejo družice, ki bi bila res po njihovem srcu, sorodna njihovi duši, — a po večini ne pridejo na misel ali nimajo ne časa ne prilike, da bi šli pogledat domov, kjer jih čaka deset za eno, in vsaka je sposobna, da bi jim ustvarila lep in prijeten slovenski dom, tistega značilnega primorskega miljeja, ki ga vsak Primorec drugod pogreša. — In tako naša dekleta ginejo v hrepenenjem pričakovanju »Njega, ki ga od nikoder ni!«

Ne nasmehni se, ljubi čitatelj, kajti ta tragika v življenju naših deklet v »odrešenju« Primorski je peklenski izum Usode, je tudi del čiste mučeništva, ki ga mora do dna prestati naš tamošnji vrli narod.

Uradništvo je vse pregnano, mesto naših mladeničev — so se pripetili tuji v naše kraje. Lepo je tam med našimi Primorci, a naših svežih, lepih, izobraženih deklet — posebno temu se vsi Lah čudijo! — so se polakomili mnogi laški mladeniči. — Ali je čudno, ako se jim posreči marsikak naskok?! — »Njega ni,« ki bi bil po njeni duši, ali odlašal in čaka — in končno podleže ter gre za njim, ki bi ga najraje sovražila iz dna svoje slovenske duše! — Taki slučaj se množijo in redko se pripeti, da dekle ne pretaka bridkih solza, predno se odloči..., da s svojo zdravno slovensko krvjo pogleda najgršim zatiralcem našega naroda! Ona ve, da je tako, a kaj naj stori? Vem za slučaj, ko se je dekle dan pred poroko izgubilo v gozd in tam tulilo obupno: »Kaj sem naredila, kaj sem naredila!« — In tako odpada cvetka za cvetko z našega slovenskega drevesa, more se naše najnežnejše narodne duše na najokrutnejši način — a naši fantje, ki bi mogli marsikako tako vredno dušo rešiti svojemu narodu in s tem obenem osrečiti tudi sebe — tavajo po svetu in iščejo, česar tam ne najdejo, dočim pušajo, da jim krasne zaklade našega dobrega naroda odnašajo — zakleti neprijatelji naše svobode!! — Primorski fantje: obračajte svoje oči — tje proti svoji ožji domačiji in spomnite se svojih mladih let, svojih ugodnih sosedov in njihovih vrednih hčerk, po katerih tujec steza svoje morda degenerirane roke, — spomnite, kaj vam celo v vašem interesu nalaga narodna dolžnost do »odrešenja« domovine!

In tako sem obdelal tudi ta delikatni predmet našega novodobnega mučeništva. Vsak dan čutimo to skelečo rano na našem narodnem telesu, vidimo odhajati v tujce roke... najboljši, kar imamo, a naj pri tem molčimo? Zato sem govoril — a daj Bog, da ne brezuspešno!

X. V.

Parlamentarni ukrepi Jugoslovanskega kluba.

V posebni izdaji je javil predvčeraj »Slovenec« svojim bralcem »parlamentarne ukrepe«, ki jih je storil Jugoslovanski klub na svoji plenarni seji v Celju. V koliko so ti ukrepi stvarno upravičeni ali ne, v to se nečemo danes spuščati. Pač pa bi omenili, da je ton vseh teh vprašanj in interpelacij, v tem namreč obstoje ukrepi Jugoslovanskega kluba, takšen, da nudi zelo žalostno sliko o politični zmožnosti poslancev in voditeljev Jugoslovanskega kluba. Interpelacije so vendar namenjene ministrom, ki so brez izjeme izkušeni politiki, ki dajo samo na dejstva, ne na retorične tirade. — Nadvse žalostno je zato, če se poslužuje Jugoslov. klub interpelacij izrazov in psov, ki sicer morejo navdušiti priprostega volivca, ki pa nikakor ne morejo prepričati poklicnega politika in ki morajo zato nujno končati brezuspešno. Ali je mar Jugoslovanski klub hotel, da bodo njegove interpelacije brezuspešne? Ali je mar hotel popraviti neuspeh pri občinskih volitvah z demagoško gesto: pogledite nas, zaradi Fakinovega umora, za pravico smo nastopili, pa bilo je vse zaman, ker se od sedanjega režima sploh ničesar doseči ne da? Če je bil to spiritus agens ukrepov Jugoslovanskega kluba, potem je več ko gotovo, da se bo ta špekulacija izjalovila. Zakaj ljudstvo napreduje in ni več daleč čas, ko se ljudstvo ne bo zadovoljilo s trditvijo, da

ni bilo mogoče doseči, ampak bo vprašalo: zakaj ste bili tako nerodni, tako nesposobni, da kljub vseh svoji politični moči niste mogli tega doseči. Več ko žalostno je namreč, če je 24 članov broječ poslanski klub takšna quantité negligible, da ne more doseči niti najbolj evidentnih stvari.

Poglavje za sebe pa tvori napad Jugoslovanskega kluba na slovenske sodnike. Da je ta napad neupravičen in tudi neokusen, ni treba še posebej povdajati. Dvakrat žalostno je, da je padel Jugoslovanski klub tako nizko, da skuša z demagogijo vzeti avtoriteto še sodišču.

Iz interpelacij Jugoslovanskega kluba je bilo zaplenjenih 241 vrst, kakor ponosno povdaja »Slovenec«. Zdi se nam, da ne bi bilo napačno, če bi razsodna javnost prečitala konfiscirana mesta v »Slovencu«, ker bi bila obsodba javnosti hujša od obsodbe sodišča.

Klasično pa se je osmešil Jugoslovanski klub s svojo interpelacijo na vojnega ministra. Vsak narednik bi mogel z lahkoto poučiti poslance Jugoslovanskega kluba, kako so videti strahove tam, kjer jih ni.

Politika je umetnost mogočega. Ukrepi Jugoslovanskega kluba pa so poizkus, dokazati, da je politika umetnost nemogočega. Da bi se tak dokaz posrečil, pa je izključeno, zakaj kvadratura krogle je nedokazljiva.

Zadnji obmejni incident.

Kakor znano je prišlo pri Uncu in Planini te dni do dveh incidentov, ki bi lahko motila s toliko žrtvami doseženo mirno sosedstvo med našo državo in Italijo. Incidenta imata svoj globlji vzrok v obmejni črti, ki poteka iz »strategičnih« ozirov silno krivično in pomeni za obmejno prebivalstvo velikansko oviro pri rednem gospodarstvu. Obenem pa je taka meja zelo ugodna za razvoj tihotapstva. Sicer niso uradne preiskave z naše in italijanske strani ugotovile še ničesar natančnejšega, vendar je skoraj gotovo, da je šlo v obeh slučajih za sponde tihotapev z obmejnimi stražami. V prvem slučaju, ki je italijanska finančna straža prekrčila našo mejo in težko ranila pripravnika finančne kontrole Frelina, je očitna krivda na italijanski strani. Na tem ne spremeni ničesar tudi dejstvo, da bi Italijani zasledovali neke tihotapev. V drugem slučaju pa gre očitno za dobro pripravljen napad večjega števila tihotapev na italijansko finančno stražo, pri čemur je bil ubit njen poveljnik in ranjeni trije možje. Tako naše oblasti, kakor italijanske so takoj poslele na lice mesta preiskovalno komisijo. Z naše strani je odšel tja tudi načelnik v ministrstvu za notranje zadeve Lazič in veliki župan ljubljanski dr. Baltić. Zunanji minister dr. Ničič pa je poslal italijanski vladi brzojavko, v kateri obžaluje dogodek pri Planini in Uncu in izjavlja, da je naša vlada storila vse, da se krivci, v kolikor so na naši strani, izsledijo in kaznujejo. Nadalje pravi brzojavka, da se tega incidenta ne sme smatrati za dogodek, ki bi lahko motil prijateljske odnose med obema državama. Slično brzojavko je poslala v Beograd tudi italijanska vlada, ki je poleg tega že odstavila in aretirala poveljnika italijanske

obmejne carinske straže, ki ji je poveljeval v nedeljo zvečer, ko se je pripetil dogodek pri Planini. Italijanski odpravnik poslov v Beogradu Solja je izjavil novinarjem, da se veseli odkritosti naših vlade, ki se je pokazala tudi v tem slučaju lojalno in korektno. Iz tega je razvidno, da se spor reši mirnim potom.

Tisk obeh držav živahno razpravlja o obeh dogodkih. Značilno je, da so priobčili večeršnji italijanski listi obširna poročila o drugem incidentu, dočim trdovratno molče o dogodku, ki se je pripetil v noči med 22. in 23. t. m. Prva poročila o drugem incidentu so naglašala, da je bila italijanska finančna straža, štirje po številu, napadena na poti med Uncem in Rakekom od 40 tihotapev. Agencija Stefani pa pravi, da je prekrčila prebivalce neke italijanske vasi pri Rakeku mejo, da pa ga je naša obmejna straža »ostro« odbila. To je baje dalo povod sporu med prebivalci te vasi in jugoslovansko obmejno stražo, v katerem je bil težko ranjen nek jugoslovanski orožnik. Prihodnjega dne pa so najbrže v zvezi s tem dogodkom napadli neki jugoslovanski elementi italijanske stražnike. »Piccolo« pravi med drugim, da je obstajalo že del časa upanje, da se končno uredi obmejna vprašanja. Vendar pa je to preprečil neki jugoslovanski polkovnik, katerega pa »Piccolo« ne imenuje. H koncu zahteva »Piccolo«, da se t polkovnik odstrani in meja potegne tako, kakor zahtevajo potrebe obmejne prometa. O tej poslednji zahtevi je obširno in ponovno razpravljalo tudi naše časopise, ki je vedno naglašalo, da je absurdno zahtevati, da se gospodarske potrebe umaknejo strateškim vidikom, ki v tem slučaju sploh ne prihajajo v poštev.

Mussolinijev govor.

Dne 25. t. m. je zborovala v palači »Venezia« italijanska parlamentarna večina. Navzočih je bilo 350 poslancev. Zborovanja se ni udeležilo 24 poslancev, med njimi tudi bivša ministrska predsednika Orlando in Salandra. Viharno pozdravljen je povzel kot prvi besedo ministrski predsednik Mussolini, ki je uvodoma omenil napad na Matteottija in ponovno obžaloval umazani zločin. Sodne oblasti se bodo v tem slučaju najstrože držale svoje dolžnosti in bodo vse, tudi najvišje stoječe osebnosti, ki so z umorom poslanca Matteottija v zvezi, najstrože kaznovane.

Pogledimo tedaj, je nadaljeval Mussolini, kaj pričakuje opozicija! Zahteva demisijske vlade. Te demisijske pa opozicija ne bo dosegla. Mi bomo izvršili obsežno rekonstrukcijo kabineta in sicer v najkrajšem času. Opozicija zahteva razpust narodne milice. Taka želja je neumestna. Milica bo militarizirana in priključena k vojski ter bo priselga kralju. Razpuščena ne bo nikakor. Opozicija zahteva tudi razpust zbornice, kar se pa tudi ne bo zgodilo. Zbornica bo morala delati naprej in sicer aktivno delati. Priznali bomo tudi opoziciji njen pomen. Ona lahko s svojo kritiko sodeluje, ker opozarja na napake, ki jih vlada in večina

spregledata. Čiščenje v fašistovski stranki se bo izvedlo hitro in točno. Nič ne želi bolj, kot jaz, da se stranka izčisti. Naš program je v kratkih besedah sledeči: Rekonstrukcija ministrstva, reorganizacija in normaliziranje milice, izčiščenje fašistovske stranke in vpostavitve delovanja parlamenta.

Problem, ki si ga moramo postaviti, je: Kaj bodo opozicijske grupe naredile? Ali bodo prišle zopet v zbornico? V petek se bodo sestale parlamentarne grupe, da store svoje sklepe. Če sklenejo povratek v zbornico, je dobro. Ako pa sklenejo, da ne pojdejo v parlament in da zahtevajo moj odstop, tedaj bomo videli, kaj je ukreniti.

Opozicijske grupe, ki so v manjšini, ne smejo zahtevati razpusta velike stranke, ki ima velike zasluge na aktivni strani.

Vi, ki imate pogoste stike z Vašimi volilci, imate gotovo utis, da ste njihovi legitimni zastopniki. Ako se tedaj smatrate za njihove legitime zastopnike, boste razumeli, da je nemogoče nasesti razdornim poizkusom manjšine. Ako ne pridejo opozicijske grupe v parlament, se to pravi, da one prevzamejo veliko odgovornost za to, da nas prisilijo, da ne bomo delali z njimi.

Slovanski svet.

ČEHOSLOVAŠKA.

Potovanje predsednika Masaryka. Poseben pomen zadobiva potovanje predsednika Masaryka po Moravskem vsled njegovih izjav, ki so vse dokaz globokega predsednikovega patriotizma in njegove velike dalekovidnosti. Tako je dejal predsednik Masaryk v Moravski Ostravi, da ne more na njegovo politiko upirati niti pritisk z leve in niti pritisk z desne. Politiko je treba razumeti s splošnega položaja posameznega naroda in pri tem upoštevati tudi položaj Evrope. Mi smo del sveta in zato se moramo ozirati tudi na svetovno politiko. — In na pozdrav nemške delegacije je odgovoril predsednik Masaryk: »Zahvaljujem se vam za Vaš pozdrav. Bodite uverjeni, da bo moja vlada postopala vedno ustavljeno potem in da bo vse, kar je pravično in pravilno z Vami uredila na pravičen in lojalen način. Vse, na kar imate po ustavi pravico, vse to vam bo dano.« Naravno je, da so te besede predsednika Masaryka uplale na nemško prebivalstvo, kar najbolje in da je bila z njimi čehoslovanska državna misel znova utrjena.

Husov dan — češki praznik. V zvezi z določitvijo praznikov na Čehoslovskem je cela vrsta čehoslovanskih organizacij, vsem

Malariaja v Sibiriji. Iz Moskve poročajo, da bo po podatkih zdravstvenega sveta zavzela malariaja v Sibiriji letos naravnost neverjeten obseg. Preteklo leto je bilo na malarijo bolno 10 % sibirskega prebivalstva, letos pa se bo to število pomnožilo najmanj trikratno. V Omsku, Tomsku, Novonikolajevskem so že postavile nove bolnice. Manjka pa kišina in sibirski sektorji zdravstvenega komisarijata ga je prejela šele 41 kilogramov, kar zadostuje komaj za 40.000 bolnikov.

Politične vesti.

— Osnovanje madžarske radikalne stranke. V Subotici so se pričela pred dvema tedni pogajanja med delegati radikalne stranke in pooblaščenec bivše madžarske stranke. Ta pogajanja so se vršila v ta namen, da bi vlada dovolila obnovo razpuščene madžarske stranke. Ker pa vlada o tem ni hotela ničesar slišati, so se pričela voditi pogajanja v drugi smeri. Sedaj se dela na to, da se ustanovi v Vojvodini madžarska radikalna stranka, ki bi imela popolnoma isti program kot radikalna stranka, samo da bi bilo vodstvo stranke v rokah vojvodinskih Madžarov in bi se kot člani upisovali edinoje Madžari. Voditelji te nove stranke jamčijo, da bi voditeljem madžarske radikalne stranke osigurali par mandator. Pregovori potekajo zelo ugodno in je pričakovati, da bodo pozitivno zaključeni in Jugoslavija dobi novo stranko.

— Pred praški konferenco. V Pragi bo med 10. in 15. julijem konferenca Male antante. Na tej konferenci, ki se je udeležila poleg zunanjih ministrov najbrže tudi predsednik Pašić in rumunski predsednik Bratianu, bo šlo v glavnem za notranja vprašanja Male antante in narodnostna vprašanja. V tem oziru pride predvsem v poštev vprašanje Besarabije. V bukareških političnih krogih naglašajo z vsi trdovratnostjo, da mora priti brezpogojno do razprave o tem vprašanju, četudi bi Čehoslovška in Jugoslavija želeli, da se to odgodi. Rumuniji je mnogo na tem, da spozna stališče, ki bi ga zavzeli obeh držav v slučaju rusko-rumunjskega spora. Čeprav je ta problem težak, vlada v vseh treh zaveznikih državah glede uspeha konference optimizem.

— Sušaški Novi List. ki je prišel izhajati mesto ustavljenega »Primorskega Novega Lista« je oblast ustavila z motivacijo, da so pri »Novem Listu« isti sodniki ko pri »Primorskem Novem Listu«. Argument je napačen, ker se more list kaznovati le po storjenem prestopu, ne pa po predvidenju.

— Madžarski ministrski predsednik pred sodiščem. Budimpeštansko sodišče je dvignilo proti bivšemu uradniku ogrskega ministrstva Ludviku Eskuttu obtožbo radi izsiljevanja, obrekovanja in tatvine. Eskutt je bil tajnik ministra Szabo de Nagyada in je obdolžil razne visoke državne funkcionarje, da so opravljali nepošteno posle. Zatehteval je od ministrskega predsednika grofa Bethlena takojšnje izplačilo 100.000 dolarjev s pretjeto, da bo v nasprotnem slučaju na podlagi aktov dokazal, da je sprejemal ministrski predsednik podkupnine itd. Eskutt je zadrževal, da zmore z dokumenti, ki jih ima v rokah, vreči vlado. — Dokumente je ukradel v nekem ministrstvu. Razprava v tem procesu bo v jeseni. Državni pravdnik zahteva, da se zasljošijo ministrski predsednik grof Bethlen, poljedelski minister Szabo de Nagyad, finančni minister Kallay in minister za prehrano Bub.

— Nova »Entente cordiale«. Iz izjemo nacionalističnih listov pozdravlja ves francoski tisk obnovo Entente cordiale ali »moralni pakt trajnega sodelovanja«, ki je bil sklenjen med francoskim ministrskim predsednikom Herriotom in Macdonaldom v Chequersu. O tem aktu razpravljajo zelo živahno v londonskih in pariških političnih krogih. Veliko zanimanje je vzbudila Herriotova izjava sodruidniku lista »Independence Belge«. Angleška podpora Franciji v slučaju nemškega napada je gotova stvar. Zavezniki bodo odločno podpirali nemško demokracijo, ki so jo pričeli majati nekateri reakcionarni elementi. »Jaz sem idealist,« je rekel Herriot, »nismem pa naivnež, in radi tega sem zahteval nujne garancije za slučaj, da bi Nemčija kršila svoje obveznosti.« Podrobnosti pakta niso sicer še znane, vendar pa gre v bistvu za defenzivno in ofenzivno zvezo med Anglijo in Francijo.

— Slučaj Matteotti. Način, kako so se fašisti iznebili svojega neljubega nasprotnika, mladega socialističnega poslanca Matteottija, stoji še vedno v ospredju javne razprave. Sicer se je Mussoliniju z energično gesto proti lastnim pristašem posrečilo obvladati položaj, brezdvomno pa je, da je bil zadan fašizmu kot sistemu težak udarec, ki ga ne prebosti tako kmalu. Dočim imajo opozicionanci v svojih rokah ostro orožje, so fašisti potisnjeni v vlogo krivca, ki mu ne preostaja drugo, nego da prizna svojo pokvarjenost z obilno poboljšanja. Kako globoke sledove je zapustil v italijanskem narodu umor omenjenega poslanca dokazuje tudi dejstvo, da namerava izdati italijanski kralj poseben proglas na italijanski narod, v katerem bo obsodil zločinski postopanje. Sicer pa niso še izsledili umorjenčevega trupla, ki je bilo po vseh znakih sežgano. Sodna oblast je zbrala ogromno obtožilnega materiala, ki se na naša deloma na kriminalno, deloma na politično stran zločina. Glavni krivec Matteotti, ki je najbrže umoril Matteottija po nalogu visokih političnih fašistovskih osebnosti, je že zaprt in sedaj so prišli v Milano tudi njegovega sokrivca Vialo. Splošno pa se domneva, da bo storila vlada vse, da ta slučaj čimbolj prikrije. Časopisi vedo poročati, da je med skrivci tudi znani poiznatec tržaškega Narodnega doma, poslanec Giunta.

Sport.

Kazni čehoslovanskih reprezentativcev. Čehoslovanski nogometni savez je postavil na »zatožno klop« več igralcev olimpijske nogometne reprezentance, ker so ti po njegovem mnenju več ali manj krivi neuspeha v Parizu. Sedlaček (Sparta), ki je baje kriv na porazu, je kaznovan s tem, da ne pride 1 leto vpoštev za reprezentančne igre. Čapek (Slavia) in Hojer (Sparta) sta kaznovana radi nesportnega obnašanja s 6 mesečno zabranjo igranja. Z doživljensko diskvalifikacijo za reprezentančne tekme je pa kaznovan Hojer (Viktoria Žilžov). Amerika na olimpijadi. Ogromna je udeležba Amerike na Olimpijadi. Na parnik »Amerika«, ki je že odplul iz New-Yorka, se je vkrvalo že manj nego 252 atletov. Od teh je 105 lahkoatletov, 11 telovadcev, 26 kolesarjev, 17 rokoborcev, 6 kolesarjev, 17 sabljačev, 10 veslačev, 36 plavalcev in 24 plavalci.

Trboveljski premog in drva
dobavljaja
DRUŽBA ILIRIJA
LJUBLJANA Kralja Petra trg 8
Telefon štev. 220
Plačilo tudi na obroke!

Bila je že temna noč; zato sta se oba še enkrat lotila sočnega sadja, ki jih je nasitilo in juna obenem utišalo žejo. Potem je Tarzan vstal in ji z znameniti dopovedal, naj gre k počitku.

Sprva se je malce bala, toda pol dneva trajajoči stik z mlado deklico je Tarzana popolnoma izpremenil. Zdaj je bil docela drug človek, kakor dopoldne. Sicer ni postal naenkrat iz divjega opičjega človeka plemeniti gentleman, toda podedovani instink njegove rodbine je premagal nagone prirode. Želel je le, da bi ugajal ljubljani ženi in napravil dober vtis nanjo.

Da bi jo pomiril, je potegnil svoj lovski nož iz nožnice in ga ji dal.

Ona je razumela njegovo namero, vzela nož in odšla v svojo kočico, kjer ga je položila poleg sebe. Tarzan pa je legel pred vhod kolibe.

Tako ju je našlo vzhajajoče solnce drugo jutro.

Ko se je Jane Porter prebudila, se ni mogla sprva spomniti na vse čudne dogodke prejšnjega dne. Čutila se je nenavadni stih nad seboj, mehki travi ležišča in odprtini pri svojih nogah.

Počasi se je domislila vseh posameznosti in strmela nad vsem, kar je doživela. Istočasno pa jo je prevzelo močno čustvo hvalečnosti, da je ušla tako veliki nevarnosti, in da se ji ni pripetilo nič zlega.

Vstala je, da vidi, kje je Tarzan. Ta je že odšel; toda ona se ni bala, ker je bila uverjena, da se vrne. V travi pred njeno posteljo je videla mesto, kjer je ležal celo noč in je stražil. Zavest, da je tako blizu nje, ji je tudi dala miren sen.

Česa bi se bala v njegovi bližini? Pomislila je, če je še kje na svetu mož, pri katerem bi se čutila deklica sredi divjega afriškega pragozda tako varno, kakor ona. Niti levov niti panterjev se ji ni bilo treba bati.

Tedaj je uzrla Tarzana, ki se je spustil z drevesa na tla. Komaj jo je ugledal, je zasijal na njegovem obrazu sveži smehljaj, ki je včeraj vzbudil njeno zaupanje.

Čim bližje je prihajal, tem močnejše ji je utripalo srce in njene oči so žarele, kakor še nikdar pred nobenim možem.

On je zopet nabral sadja in ga položil pred njo. Potem sta sedla oba in jedla.

Zdaj je pričela Jane Porter razmišljati o nje-

govih namenih. Jo je hotel odnesti nazaj v zaliv ali pa obdržati tu? Za enkrat jo vse skupaj ni bogve kako skrbelo. Sedela je poleg smehljajočega se orjaka, jedla slastno sadje gozdnega paradiža, globoko v afriški džungli in bila je zadovoljna in res srečna.

Ko sta bila gotova z zajutrekom, je stopil Tarzan v njeno kolibo in pobral svoj nož. Jane je pozabila nanj in vendar jo je baš ta nož tako pomiril, ko ji ga je izročil.

Tarzan ji je pomagal, naj mu sledi. Vodil jo je k drevju ob robu jase. Tu jo je vzel v naročje in se zavijtel z njo v vejevje.

Vedela je, da jo bo nesel nazaj k svojem in ni mogla razumeti čustva osamelosti in žalosti, ki jo je naenkrat obšlo.

Več ur je potoval Tarzan z njo skozi drevje. Mudilo se mu ni nikamor. Hotel si je kakor dolgo mogoče privoščiti veselje potovanja s tako sladkimi rokami krog vratu in zato je krenil bolj južno od ravne linije proti obali.

Večkrat sta počivala, dasi Tarzan ni bil potreben počitka. Popoldne sta se mudila nekaj časa ob malem potočku, kjer sta ugasila žejo in jedla. Tako je solnce že zašlo, ko sta prispela do jase. Tam se je spustil Tarzan z visokega drevesa na tla, šel skozi visoko travo džunglje in pokazal na kočico. Ona ga je prišla za roke, da bi šel z njo, ker je hotela povedati očetu, da jo je ta mož rešil smrti in še česa hujšega in da jo je čuval tako skrbno kakor mati.

Toda ob pogledu na človeško bivališče je postal Tarzan zopet plašen; odkimal je in se okrenil. Ona je stopila k njemu in ga prosiče pogledala, toda on je zopet stresel z glavo; končno jo je nežno pritegnil k sebi in se sklonil nad njo, da bi jo poljubil; prej ji je pa še pogledal v oči, da bi videl, če je zadovoljna ali če ga bo zopet zavrnila.

Trenutek se je sicer obotavljala; potem pa je ovila roki krog njegovega tilnika in ga poljubila — brez sramu.

»Ljubim te — ljubim te!« je šepetala.

V daljavi je zadonelo par strelcov. Tarzan in Jane sta dvignila glavi.

Iz kočice sta prišla mr. Philander in Esmeralda. Tarzan in deklica nista mogla z mesta, kjer sta stala, videti obeh ladij, zasidranih v zalivu.

Tarzan je pokazal s prstom v smer, kjer so pali strelci, pokazal na svoje prsi in potem zopet v daljavo. Ona je razumela.

Pripravljal se je k odhodu in ona je uganila, da se mu zdi, da je kdo od njenih prijateljev v nevarnosti.

Še enkrat ga je poljubila.

»Pridi zopet k meni« je šepetala. »Čakala te bom.«

On je odšel in Jane Porter je krenila proti koči.

Mr. Philander jo je prvi opazil. Spoznal pa je ni, ker je bilo že mrčno in je bil zelo kratkoviden.

»Hitro, Esmeralda!« je zaklical, »v kočico. O bog, levinja!«

Esmeraldi se ni zdelo potrebno, prepričevati se, če je res. Njegov vzklík ji je zadoščal. V hipu je bila v koči in je zapahnila vrata.

On se je divje zaletel vanje.

»Esmeralda! Esmeralda!« je kričal. »Pustite me noter. Saj me bo levinja požrla!« Zamorka pa je mislila, da že levinja treska ob vrata in je, kakor navadno, omedlela.

Mr. Philander je boječe pogledal nazaj.

O groza! Žival je bila že blizu njega. Skušal je splezati na kočico, in posrečilo se mu je, oprijeti se strešnega nastavka.

Za trenutek se je obesil nani, toda deska se je zlomila in mr. Philander je padel na hrbet.

V tem hipu se je spomnil iz naravoslovja, da pusti lev človeka v miru, če se ta napravi mrtvega. Zato je obležal, kakor je padel, in molil vse štiri od sebe, kakor bi bil že trd.

Jane Porter je začudeno opazovala ves prizor. Ni se mogla zdržati smeha in ko je mr. Philander zaslišal njen glas, se je obrnil in odprl oči. Zdal jo je spoznal.

»Jane!« je vzklíknil. »Jane Porter! Za božjo voljo!«

Skočil je pokonci in planil k njej. Svojim očem ni mogel verjeti, da je res ona in še živa po vrhu.

»Bože! Odkod prihajate? Kje ste vendar bila? Kako...«

»Za božjo voljo, mr. Philander,« ga je prekinila deklica. »Saj ne morem odgovoriti na toliko vprašanj.«

»Naj bo,« je dejal mr. Philander. »Saj sem ves nor od veselja, da vas vidim živo in zdravo; saj sam ne vem, kaj bi dejal. Toda povejte vendar, kaj ste doživela.«

V rokah kanibalov.

Ko je mala ekspedicija mornarjev s težavo prodrla v gosto džunglo, da poišče Jane Porter, ni nihče imel kaj prida nade na uspeh. Ob pogledu na bolest starega moža in na žalost mladega Angleža, pa je d'Arnot sklenil, da ne opusti tega poskusa.

Mislil si je, da je vendarle mogoče, da najdejo njeno truplo ali njegove ostanke, ker je bil prepričan, da jo je požrla kakšna zver. Od kraja, kjer so našli Esmeraldo, je šla četa v razviti liniji

naprej in si vsa potina in zasopla utirala pot skozi goščavo.

Napredovali so le počasi. Do poldneva so prodrli komaj par milj v notranjščino. Sledil je kratek počitek. Ko so potem nadaljevali pot, je odkril nekdo slonovo stezo skozi goščavo.

Bila je stara slonova steza. Po kratkem d'Arnotovem posvetovanju s profesorjem Porterjem in Claytonom, so sklenili slediti tej stezi.

Pot se je vila v severnovzhodno smer skozi gozdove in bila tako ozka, da so morali hoditi drug za drugim.

Poročnik d'Arnoti je korakal na čelu in sicer precej hitro, ker je bila pot razmeroma dobra. Takoj za njim je šel profesor Porter, ki pa ni mogel dohajati mladega častnika. Zato je bil d'Arnot že dobrih sto korakov pred njim, ko je naenkrat trčil ob četo črnih vojščakov.

D'Arnot je s klicom opozoril svojo kolono na nevarnost, toda še predno je izprožil svoj samokres, so ga divjaki povezali in odveliki v džunglo.

Na njegov klic je par mornarjev prehitelo profesorja Porterja, da pomaga svojemu častniku.

Že so se oddaljili od kraja, kjer je bil d'Arnot ujet, ko je priletelo kopje iz džungle in prebodlo nekega moža. Takoj nato se je vsula toča puščic.

Mornarji so ustrelili v ono stran, odkoder so letele puščice.

Med tem je prihitel ostali del moštva in salva za salvo je grmela proti nevidnemu sovražniku. Te strelce sta slišala Tarzan in Jane Porter.

Poročnik Charpentier, ki je vodil zadej kritje kolone, je medtem tudi že dospel in ko je izvedel podrobnosti napada, je na čelu svojih ljudi navajal v goščavo.

V prihodnjem trenutku so se že borili s približno petdesetimi črnci iz Mbongine vasi. Puščice in kroglice so frčale sem in tja.

Najmodernejši
trakovi, svila

In
modni nakiti

ravnokar dospelo
v
modni trgovini

T. EGER
LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 2

FRANC CERAR
družba z o. z.

v Domžalah pri Ljubljani
tovarna

siamnikov
in klobukov

založba v Celju, Gornja ul.
Popravila se sprejemajo vsako
sredo v Ljubljani, Prešernova
ul. 5. na dvor. Kovačič & Tran.

Najnovejša knjiga!!

Izšla je v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marijin trg št. 8

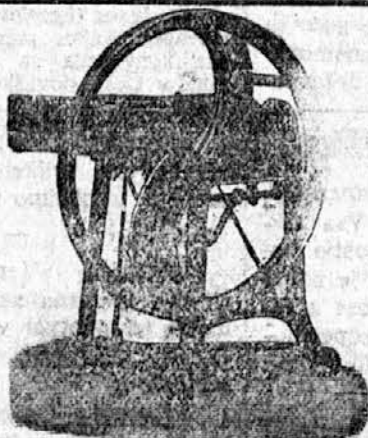
„VERONIKA DESENIŠKA“

tragedija v petih dejanjih od našega slovitega pesnika O. Župančiča v treh različnih izdajah:

Ljudska izdaja v okviru „Splošne knjižnice“ kot 28. zvezek. Cena broš. Din 25.—, vez. Din 32.—.

Nadalje finejša izdaja v večji obliki na finem papirju. Cena broš. Din 52.—, vez. v polplatno Din 60.—, v platno Din 66.—, in luksuzna izdaja v omejenem numeriranem številu 200 izvodov z lastnoročnim podpisom avtorja v elegantni vezavi v celem usnju. Cena Din 130.—.

Poljedelski
stroji
Mlini
Žage
Gatri
Lokomobile
na bencin
sesalni plin
in paro
Motorji
Opekarne

Lastna livarna
železa in kovin

Krožne peči
Stroji za
cementne
izdelke
Vsakovrstne
sušilnice
Transmisije
Mlinsko
kamenje
umetno in
naravno

K. & R. Ježek, Maribor.

Centrala: Blansko (Č. S. R.).

Zahtevajte prospekte in ponudbe!

Naznanilo!

Uljudno javljam p. n. občinstvu, da sem odprl v Ljubljani **Krekov trg 7** (poleg Mestnega doma)

tapetniško in dekoracijsko delavnico,
ter zalogo vsakovrstnega **POHIŠTVA.**

Skozi večletno prakso v tu in inozemstvu sem si pridobil potrebne znanosti, da v mojo stroko spadajoča dela najbolje izvršim!

Postregel bom točno, solidno in po nizkih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Rudolf Radovan.

AVTO VOZI

BREZ BENCINA

KURI Z OGLJEM

ZAHTEVAJ PROSPEKTE

JUGO-HAG

LJUBLJANA

BOHORJEVA UL. 24 TEL. 560

MERAKL

BOJE, MASTILA, LAKOVE, ŠTUK, EMAJLE,
KISTOVE I JAMAČNO ČISTI FIRNIS NAJBOLJE
KAKVOČE NUDI

MEDIČ-ZANKL

DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA

CENTRALA

MARIBOR

NOVI SAD

PODRUŽNICA

SKLADIŠTE

TVORNIC:

LJUBLJANA-MEDVODE

SPLOŠNA KNJIŽNICA

Št.	1. Albreht: Ranjena gruda, izvirna povest, 104 str.	broj	Din 12—	Din 17—
2.	Rado Murnik: Na Bledu, izvirna povest, 181 str.		16—	22—
3.	I. Rozman: Testament, ljudska drama v 4 del., 105 str.		12—	17—
4.	Cvetko Golar: Poletno klasje, izbrane pesmi, 184 str.		20—	26—
5.	Fran Milčinski: Gospod Fridolin Žolna in njegova družina, veselomodre ertice I., 72 str.		8—	13—
6.	L. Novák: Ljubosumnost, veseliga v 1 dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradač, 45 str.		6—	11—
7.	Andersenove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Urta, 111 str.		12—	17—
8.	E. Gaboriau: Akt štev. 113, roman, poslov. E. V., 536 str.		22—	28—
9.	Dr. Fr. Veber: Problemi sodobne filozofije, 347 str.		24—	30—
10.	I. Albreht: Andrej Ternouc, reišljena karikatura, 55 str.		6—	11—
11.	Pavel Golia: Peterčkov poslednje sanje, božična povest v 4 slikah, 84 str.		12—	17—
12.	Fran Milčinski: Mogočni prstan, narodna pravljica v 4 dejanjih, 91 str.		12—	17—
13.	V. M. Garšin: Nadežda Nikolajevna, roman, poslovenil U. Zun, 112 str.		10—	15—
14.	Dr. Karl Engliš: Denar, narodno-gospodarski spis, poslovenil dr. Albin Ogris, 236 str.		26—	32—
15.	Edmond in Jules de Goncourt: Renée Mauperin, roman, prev. P. V. B., 239 str.		15—	21—
16.	Janko Samec: Življenje, pesmi, 112 str.		15—	20—
17.	Prosper Mérimée: Verne duše v vica, povest, prev. Mirko Pretnar, 80 str.		9—	14—
18.	Jaroslav Vrhlický: Oporoka lukovškega grajščaka, veseliga v 1 dejanju, poslovenil dr. Fr. Bradač, 47 str.		6—	11—
19.	Gerhart Hauptmann: Potopljivi zvon, dramatska bajka v 5 dejanjih, poslovenil Anton Funtek, 124 str.		16—	22—
20.	Jul. Zeyer: Gompaci in Komurasaki, japonski roman, iz češčine prev. dr. Fr. Bradač, 154 str.		14—	20—
21.	Frid. Žolna: Dvanajst kratkočasnih zgodbic, II. 73 str.		8—	13—
22.	L. N. Tolstoj: Kreutzerjeva sonata, roman, poslovenil Fr. Pogacnik		14—	20—
23.	Sophokles: Antigone, žalna igra, posl. C. Golar, 60 str.		9—	14—
24.	E. L. Bulwer: Poslednji dnevi Pompejev, I. del.		30—	36—
25.	E. L. Bulwer: Posledni dnevi Pompejev, II. del (v tisku)			
26.	L. Andrejev: Črne maske, drama, poslov. Jos. Vidmar, 82 str.		12—	17—
27.	Fran Erjavec: Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne, 80 str.		12—	17—
28.	O. Župančič: Veronika Deseniška, tragedija v 5 dej. 185 str. broš.		25—	32—

Znanstvena zbirka (veliki 8° format)

Št. 1. Dr. L. Cermelj: Boškovičev nauk o materiji -- protistora -- časa v luči relativnostne teorije, 52 str.

Za vsak zvezek je računati po Din —80 poštne in odpravnine.

Naročila sprejema **Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg 8.**

Oglašujte v „Nar. Dnevniku“

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Podružnice:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Dunajska cesta 4 (v lastni stavbi)

Kapital in rezerve Din 18.300.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: TRGOVSKA.

Telefon: 139, 146, 457.

Ekspoziture:

Konjice
Meža - Dravograd